

'Sharing the Pie'; Taxing Multinationals in a Global Market

Op 15 januari 2015 promoveerde mr. M.F. (Maarten) de Wilde, fiscalist bij Loyens & Loeff, aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op het proefschrift 'Sharing the Pie'; Taxing Multinationals in a Global Market (cum laude). De promotiecommissie werd gevormd door prof. dr. A.J.A. Stevens (promotor), prof. dr. A.C.G.A.C. de Graaf, prof. dr. J.C.M. van Sonderen, prof. dr. H. Vording, prof. dr. P. Pistone, prof. dr. S.J.C. Hemels, prof. dr. Q.W.J.C.H. Kok en prof. dr. P. Kavelaars. De Wilde is thans in gesprek met een uitgever over publicatie van het manuscript.

In het proefschrift komt De Wilde met een voorstel voor een heffingssystematiek om ondernemingswinsten te belasten zonder dat deze internationale ondernemings- en investerings(locatie)beslissingen beïnvloedt. Een voorstel, kortgezegd, voor een neutralere winstbelasting voor multinationals; een 'Corporate Tax 2.0'. Deze laat zich samenvatten in een formule: *"Tax Payable by 'Firm A' in Country X = Tax Rate * 'Firm A's' Worldwide Rents * (Domestic Sales / Worldwide Sales)"*.

Belastingheffing multinationals in de schijnwerpers

De belastingheffing van multinationals staat volop in de schijnwerpers. Binnen de samenleving wordt gediscussieerd over belastingposities van multinationals en belastingconcurrentie door landen. Het lijkt erop dat landen met hun winstbelastingssystemen internationale bedrijfsprocessen beïnvloeden en bedrijven daardoor economisch suboptimale ondernemingsbeslissingen nemen. De huidige winstbelastingssystemen van landen zijn verouderd. Ze stammen uit de jaren twintig van de vorige eeuw en worden sindsdien steeds weer opgelapt waar ze niet adequaat functioneren. Ze gaan uit van lokaal georganiseerde bedrijfsmodellen, gericht op een stevige fysieke aanwezigheid in een land, dicht bij de klant. Bedrijven organiseren hun bedrijfsprocessen tegenwoordig echter op Europees of zelfs mondiaal niveau. Bovendien is een fysieke aanwezigheid in een land niet altijd nodig meer vanwege het internet. Globalisering en internationalisering lijken de verwijdering tussen fiscaliteit en economische werkelijkheid te versterken. Dat is niet goed voor de economie.

Naar neutralere winstbelastingheffing multinationals

'Eigenlijk zouden we ons moeten herbezinnen op de manier waarop we ons internationale bedrijfsleven in de winstbelastingheffing betrekken.' De Wilde komt met een voorstel voor een alternatieve heffingssystematiek. In het voorstel wordt het internationale concern als één belastingplichtige gezien. Nu geldt dit voor iedere afzonderlijke bv en zijn buitenlandse equivalenten, ook als deze deel uitmaken van hetzelfde internationale concern. In het voorstel krijgt het concern een aftrek voor de kapitaalvergoedingen die het de aandeelhouders betaalt. Nu krijgen concerns dat niet. Dit stimuleert schuldfinanciering, omdat rentebetalingen wel aftrekbaar zijn. Voor internationale situaties wordt belastbare winst geografisch toebedeeld aan de landen waar het concern zijn producten en diensten effectief afzet. In de huidige systematiek zijn dit de landen waar het concern investeert. Dit prikkelt om daar te investeren waar de laagste belastingtarieven gelden.

Overstappen aantrekkelijk

Het lijkt voor landen of regio's aantrekkelijk om over te stappen, zowel gezamenlijk als individueel. Het zou het investeringsklimaat bevorderen. Landen blijven bovendien fiscaal autonoom, bijvoorbeeld in het stellen van de belastingtarieven. Internationale of Europese coördinatie langs internationale consensus is niet noodzakelijk. Voor landen of regio's bestaat een prikkel om de stap te zetten. Die staat of regio zou relatief aantrekkelijker worden als investeringslocatie en daarmee investeringen aantrekken. Anderen zouden wellicht volgen waardoor de werking van de systemen in hun onderlinge wisselwerking steeds neutraler zou worden.

De combinatie van autonomie en investeringsprijkkels verhoogt de succeskans van het voorstel. Ontwikkelingen in de Verenigde Staten richting 'sales-only-apportionment' binnen de winstbelastingssystemen van de Amerikaanse staten laten zien dat een dergelijke spontane coördinatie niet ondenkbaar hoeft te zijn. Toen één staat, Iowa, daarmee begon, volgden anderen uit eigen belang, een proces dat tot vandaag voortduurt. Eenzelfde beweging zou zich mondiaal kunnen herhalen.